

מנה בנת

שינוי הדף היומי בדרך קצרו

לע"נ רבי אברהם נחמן בן ר' זאב וולפסון זצ"ל
הערוך והנצחת טל' 0548449853 או מייל MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 51 פרשת מקץ תשפ"א

פסחים כט-לה

לא גזרו שלא בזמנו ושלא במינו משום מינו, ושמואל סובר שחמץ בזמנו אסור במינו ומותר שלא במינו ושלא בזמנו מותר אף במינו ושמואל סבר שבזמנו אסור במינו, שכל איסורים שבתורה אוסרים במינן במשהו ושלא במינם בנותן טעם והוא לא גזר משום מינו ושלא בזמנו מותר כר"ש, ור' יוחנן סובר שחמץ בזמנו בין מינו בין שלא במינו אסור בנותן טעם, שר יוחנן ור"ל סוברים שכל איסורים שבתורה אוסרים רק בנותן טעם ושלא בזמנו מותר בין במינו בין שלא במינו כר"ש.

דף ל רבא פוסק שחמץ בזמנו אסור בין במינו בין שלא במינו במשהו כדעת רב, ושלא בזמנו מותר בין במינו בין שלא במינו כר"ש, ומה שרבא אמר שר"ש קונס בחמץ שעבר עליו הפסח כיון שעבר עליו בבל יראה ובל ימצא, זה דוקא כשהוא בפני עצמו אך הוא לא קנס בתערובת ורבא לשיטתו שהוא אמר בשם ר"נ שאחר שיצאו ז' ימי הפסח ניתן למכור את החמץ של בני החיל אף שעבר עליו והפסח.

רב סובר שיש לשבור קדירות שבישלו בהם חמץ לפני פסח ואין לומר שישהה אותם לאחר פסח וישתמשו בהם שלא במינן כי הוא גזר שמא יבואו לעשות בהם במינן, ושמואל סובר שלא ישברו אלא ישהה אותם לאחר פסח ויכול לבשל בהם בין במינו בין שלא במינו, ושמואל לשיטתו שאמר למוכרי הכדים אל תייקרו מקחכם ואם כן, אני אדרוש כר"ש שחמץ שעבר עליו הפסח מותר, ומה שבאמת לא דרש להם כך כי זה היה מקומו של רב.

רבא בר אהילאי אסר לאכול פת שנאפתה בתנור שטחו אותו בשומן אפילו במלח, שמא יבואו לאכול בכוחה, אך בברייתא לא משמע כדבריו, ששנינו שאסור ללוש פת בחלב ואם לש אסורה הפת שלא יאכלוה עם בשר, **עמוד ב** וכן אין לטוח תנור באליה ואם טח אסורה הפת עד שיסיק התנור, ומשמע שאחר שהוסק התנור מותר, אמר רבינא לרב אשי שאם דחו את דברי רבא בר אהילאי א"כ מדוע אמר רב שיש לשבור את הקדירות לפני פסח, ויש לומר שבברייתא מדובר בקדירה של מתכת, ורב דיבר על חרס, ועוד יש לחלק שהברייתא דיברה בתנור שמסיקים אותו מתוכו ומותר גם בחרס, ורב דיבר בקדירה שהיסקה מבחוץ, ואין לומר שיסיקנה בתוכה כיון שהוא לא יעשה כראוי שחושש שתפקע, ולכן גם רב אסר גם בכלי רעפים שהסיקו מבחוץ ואם מילאו בגחלים מותר.

רבינא אמר לרב אשי איך מכשירים סכינים לפסח, אמר לו רב אשי שעושים לו חדשים, אמר רבינא לך יש אפשרויות אך מי שאינו יכול מה יעשה, אמר לו שישים את הקת שלהם בטיט שלא ישרף ויכניס את הברזל לאש ואח"כ יכניס הקת ברותחים, ולהלכה גם לברזל מספיק ברותחים בכלי ראשון, רב הונא בר רב יהושע אומר שעץ שמגיסים בו הכשרו ברותחים בכלי ראשון, שכבולעו כך פולטו.

שאלו את אמימר אם ניתן להשתמש בכלי קוניא שהוא חרס מצופה בעופרת, וירוקים שעשויים מקרקע ודאי אסור שהם בולעים והספק הוא בשחורים או לבנים ואם יש בהם בקעים אסור והספק הוא כשהם חלקים, אמר אמימר הרי רואים שהם מזיעים וא"כ הם בולעים ואסורים כיון שהתורה העידה שכלי חרס לא יוצא מבליעתו לעולם, אך קשה שאמימר מתיר לענין

דף כט אין להעמיד את משנתנו כר"ש שהרי לדעתו גם חמץ של ישראל מותר בהנאה, ולריה"ג חמץ מותר בהנאה גם בתוך הפסח, **ורב אחא בר יעקב** מבאר שמשנתנו כר' יהודה, והוא סובר שחמץ נכרי לא נאסר בהנאה, שלומדים שאור של אכילה משאור של ראייה וכמו שמותר לראות חמץ של נכרי כך מותר לאכול את חמצו, והמשנה יכלה לכתוב היתר אכילה בחמץ של נכרי אלא שהמשנה התחילה שחמץ של ישראל אסור בהנאה לכן היא מסיימת שחמץ של נכרי מותר בהנאה גם בתוך הפסח, וכתבו לאחר הפסח כיון שהמשנה אומרת ששל ישראל אסור אף לאחר זמנו, **ורבא** מבאר שמשנתנו כר"ש שאף שמדאורייתא חמץ מותר לאחר הפסח אך קנסוהו חכמים כיון שעבר עליו בבל יראה ובבל ימצא, ולרבא מוכן מדוע המשנה מסיימת של ישראל אסור משום שנאמר בל יראה, שזה סיבת הקנס, אך לרב אחא בר יעקב הסיבה לאיסור הוא הפסוק לא יאכל חמץ, ויש לומר שזה סיבה להיתר בחמץ של נכרי שלא עובר עליו משום שנאמר לא יראה לך שלך אין אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה, ולומדים שאור של אכילה משאור של ראייה, ורבא ורב אחא נחלקו לשיטתם בדעת ר' יהודה באוכל שאור של נכרי אחר הפסח שלרבא לוקה שר' יהודה לא למד שאור של אכילה משאור של ראייה, ולרב אחא לא לוקה שלומדים שאור של אכילה משאור של ראייה, אך רב אחא חזר בו, שכתוב בברייתא האוכל חמץ הקדש במועד מעל, ויש אומרים לא מעל, ור' יוחנן אומר שזה כדעת ר' נחוניא בן הקנה שסובר שיהיה כשבת לפטור מתשלומי ממון את העושה מלאכה עם חוב ממון, וכיון שהאוכל חמץ חייב כרת א"כ נפטר מתשלומין להקדש, ורב יוסף אמר שנחלקו שמי שסובר שמעל כי ניתן לפדות קדשים לתת לכלבים וא"כ יכול לתת חמץ של הקדש לכלב, והסובר לא מעל כי לא פודים קדשים להאכיל לכלב וא"כ אין לחמץ זה שימוש, ולכן אין בו מעילה, **עמוד ב** רב אחא בר רבא שנה בשם רב יוסף שלכו"ע לא פודים קדשים להאכיל לכלבים, אלא נחלקו אם דבר הגורם לממון כממון, שאם דבר שגורם לממון הוא כממון א"כ יש מעילה בחמץ בפסח כיון שהוא יהיה ממון אחר פסח, ומי שאומר לאו כממון דמי א"כ אין מעילה כי לחמץ בפסח אין דין ממון, ורב אחא בר יעקב אומר שלכו"ע גורם לממון כממון, ומי שאומר מעל סובר כר"ש שזה נקרא גורם לממון כי הוא מותר לאחר פסח ומי שאומר לא מעל סובר כר' יהודה שחמץ שעבר עליו הפסח אסור גם לאחר פסח וא"כ זה לא גורם לממון, ומוכח שרב אחא חזר בו בדברי ר' יהודה ולא לומדים שאור של אכילה משאור של ראייה, וחמץ הקדש אסור אף לאחר פסח,

ורב אשי מבאר שנחלקו במחלוקת ריה"ג ורבנן אם חמץ מותר בהנאה בפסח ולכן יש מעילה ומי שסובר שלא מעל כי חמץ אסור בהנאה.

רב סובר שחמץ בתוך הפסח אסור בתערובתו בין במינו בין שלא במינו, ושלא בזמנו אסור רק במינו ומותר שלא במינו, ולא מדובר בנותן טעם, כי אסור גם שלא בזמנו ומדובר במשהו ולכן רק בזמנו אסור שרב סובר שכל איסורים שבתורה במינן אוסרים במשהו ושלא במינן אוסרים בנותן טעם, ובזמנו גוזרים שלא במינו משום מינו אך שלא בזמנו אסור רק במינו כר' יהודה, אך

יין נסך אפילו ירוקים, ואין לחלק שחמץ דאורייתא ויין נסך איסורו רק מדרבנן שהרי רבנן תיקנו כעין דאורייתא, אלא החילוק הוא שייך נסך השימוש שלו בצונן אך בחמץ משתמשים גם חמין.

שמואל סובר שמה שמשתמשים בחמץ בצונן מותר להשתמש בהם גם למצה בצונן חוץ מבית שאור שחימוצו חזק, ואומר רב אשי שגם בית חרוסת חימוצו קשה, ואומר רבא שגם קערות של מחווא שלשים בהם בתדירות הם כבית שאור שחימוצו קשה, והחידוש הוא שלא אומרים שברחב שולט בו אויר ואינו קשה, קמ"ל שזה בולע.

משנה נכרי שהלוחה לישראל על חמץ שהיה אצלו מותר בהנאה אחר פסח וישראל שהלוחה לנכרי על חמץ אסור בהנאה אחר פסח. **גמרא** לדעת אביי גביית החוב חלה למפרע משעת ההלואה, ולרבא הגביה חלה רק מהגבייה בפועל, ולכו"ע אם הלוחה הקדיש יכול המלוה לטרוף ולפדות במעט מעות,

דף לא שכתוב במשנה שמוסיף המלוה דינר ופודה את הנכסים, ונחלקו אביי ורבא כשהמלוה הקדיש או מכר, שלאביי כיון שלא פרע בזמן התברר שהיה ברשות המלוה וחל ההקדש או המכר, ולרבא כיוון שאם היה לו מעות הוא היה פורע מתברר שהמלוה קנה רק עכשיו, אך קשה שרמי בר חמא אמר שאם ראובן מכר שדה לשמעון באחריות ועשה עליו את המעות כחוב, וראובן מת ובא בעל חוב של ראובן וטרף משמעון ופייסו שמעון במעות, בני ראובן יכולים לומר לשמעון שאבינו חייב לך מטלטלין ומטלטלין של יתומים אינם משתעבדים לבעל חוב, ורבא אמר שאם שמעון פיקח הוא יכול להגבות להם קרקע ואח"כ לגבותה מהיתומים, כמו שאמר ר"נ שיתומים שגבו קרקע בחוב אביהם בעל חוב יכול לגבותה מהם, ומוכח מדברי רבא שבע"ח גובה למפרע ולכן זה נחשב שזה היה שאצל אביהם בחייו אך אם נאמר שבע"ח גובה רק מכאן ולהבא איך יכול לגבותה מהם הרי יתומים שקונים קרקע אחר מות אביהם אי אפשר לגבותה בחוב אביהם, ויש לומר ששם יש שיעבוד כדברי ר' נתן שמי שנושה מנה מחבירו ואדם אחר חייב לו יכול לגבותה ממנו שכתוב ונתן לאשר אשם לו, אך לכאורה יש להביא ראיה ממשנתנו שנכרי שהלוחה לישראל וחמצו ממושכן אצל הנכרי מותר בהנאה אחר פסח ומוכח שהגביה היא למפרע ולכן זה נקרא חמץ של נכרי אך אם הגביה היא רק מכאן ולהבא א"כ יש לאסור כי זה חמצו של ישראל, ויש לומר שהמשנה דיברה כשהחמץ נמצא כבר ברשות הנכרי, ולכאורה נחלקו בזה שת"ק אומר בברייתא שישראל שהלוה לנכרי על חמצו אינו עובר עליו אחר פסח ולר"מ הוא עובר, ות"ק סובר שגובה מכאן ולהבא ולכן אינו עובר על חמצו של הנכרי, ולר"מ הוא גובה למפרע ולכן זה נקרא חמצו של ישראל, אך קשה שכתוב בסיפא שנכרי שהלוה לישראל על חמצו עובר לכו"ע, ולר"מ שגובה למפרע א"כ לא יעבור, ולת"ק שגובה מכאן ולהבא הוא יעבור, **עמוד ב** אלא הברייתא מדברת שזה ברשות המלוה ונחלקו ת"ק ור"מ אם בע"ח קונה משכון שר' יצחק אומר שבע"ח קונה משכון שכתוב ולך תהיה צדקה, ומוכח שהוא קונה ולכן כשמחזיר זה כצדקה, שהרי אם אינו קונה אין זה צדקה, ולת"ק רק ישראל מישראל קונה אך מנכרי אינו קונה, ולר"מ אם ישראל קונה מישראל ק"ו שקונה מנכרי, ובסיפא שנכרי הלוה לישראל לכו"ע הוא עובר שנכרי לכו"ע אינו קונה משכון, ויש להקשות ממה שכתוב במשנתנו שנכרי שהלוה לישראל על חמצו מותר אחר הפסח ואף שזה ממושכן אצלו הרי נכרי לא קונה משכון מישראל, ויש לחלק שבמשנה מדובר שהוא אמר לו מעכשיו ובברייתא מדובר שהוא לא אמר לו מעכשיו, וחילוק

זה מבואר בברייתא שנכרי שהרהיץ פת פורני אצל ישראל אינו עובר ואם אמר לו הגעתך הוא עובר, והחילוק הוא שאם אמר מעכשיו זה כשלו, ואם לא אמר לו מעכשיו אינו כשלו.

שנו בברייתא שאם היתה חנות של יהודי וגם הסחורה שלו ונכרים עובדים אצלו, החמץ שנמצא שם אסור אחר הפסח בהנאה וק"ו באכילה ואם החנות של נכרי וכן הסחורה שלו ויש שם עובדים יהודים החמץ שנמצא שם מותר לאחר הפסח אף באכילה.

משנה חמץ שנפלה עליו מפולת הוא כמבוער, רשב"ג אומר שהשיעור בזה הוא כשאין הכלב יכול לחפש אחריו. **גמרא** רב חסדא אומר שבנוסף למפולת צריך לבטל בליבו, ושנינו ששיעור חיפוש הכלב הוא ג' טפחים, ורב אחא בר יוסף שאל במה ששמואל אמר שמירת כספים של פקדון צריך להיות בקרקע האם צריך ג' טפחים אמר לו רב אשי שלגבי חמץ העיקר הוא שלא יריח הכלב אך בשמירה העיקר הוא שלא יראה, ופרס בר פפא מסיכרא אמר שלשמירה מספיק טפח.

משנה האוכל תרומת חמץ בפסח בשוגג משלם קרן וחומש ובמזיד פטור מתשלומין וכן מדמי העצים, **גמרא** כתוב במשנה בתרומות שהאוכל תרומה בשוגג משלם קרן וחומש, בין אוכל בין שותה בין הסך

דף לב וחייב גם באכל תרומה טמאה, וכן משלם חומש של חומש והסתפקו אם משלם לפי מידה או לפי ערך הדמים, ובמקרה שכשאל היה שוה ד' זוזים וכשמשלם שוה זוז משלם ד' שזה לא גרוע יותר מגזלן שמשלם כשעת הגזילה, והספק הוא באופן שכשאל זה היה שוה זוז וכשמשלם הוא שוה ד' זוז האם משלם לפי מידה שאכל סאה ישלם סאה, או שאכל זוז וישלם זוז, ורב יוסף מוכיח ממה ששנינו באכל גרוגרות ושילם תמרים שתבא עליו ברכה ומשמע שמשלם לפי מידה שמשלם תמרים שהם יקרים יותר, ולכן תבא עליו ברכה ואם נאמר שלפי דמים משלם איזה מעלה יש שמשלם תמרים בערך של הגרוגרות, ואביי דוחה שהוא אכל גרוגרות שפחות קופצים עליהם קונים ושילם תמרים שיש עליה יותר קופצים, ולכאורה יש להוכיח ממשנתנו שהאוכל תרומה בפסח בשוגג משלם, ואם לפי דמים משלם יהיה פטור שהרי אין דמים לחמץ, ויש לומר שמשנתנו היא כריה"ג שחמץ מותר בהנאה בפסח ולכן יש לו דמים, ומה שבמזיד פטור מתשלומין, זה כדעת ר' נחוניא בן הקנה שיוה"כ כשבת לענין פטור מתשלומין, ונחלקו בזה ר"ע ור' יוחנן בן נורי ששנינו שר"ע אמר שהאוכל תרומת חמץ בפסח פטור מתשלומין ומדמי עצים, ור' יוחנן בן נורי מחייב, והקשה ר"ע שאין בזה הנאה לכהן, ואמר ר' יוחנן שגם בתרומה טמאה אין הנאה ומשלם, אמר ר"ע שיש בו הנאה להסיק אך בחמץ אין כלל הנאה וזה כתרומה טמאה של תותים וענבים שפטור שאי אפשר להסיקם, וכל זה במפריש תרומה והחמיצה והמפריש תרומת חמץ לכו"ע אינה קדושה, ויש ברייתא נוספת שר"א בן יעקב פוטר את האוכל תרומת חמץ מלשלם ור"א חסמא מחייב, אמר לו ר"א בן יעקב שאין בזה כלל הנאה, אמר ר"א חסמא שגם בתרומת טמאה אין הנאה ומשלם, אמר ר"א בן יעקב שבתרומה טמאה יש הנאת הסיק אך בתרומת חמץ אין כלל הנאה, אמר ר"א חסמא שיש בזה הנאה שהכהן יכול ליתנה לכלבו או להסיקה, **עמוד ב** ואומר אביי שר"א בן יעקב ור"ע ור' יוחנן בן נורי סוברים כולם שחמץ בפסח אסור בהנאה, שר"ע ור' יוחנן בן נורי נחלקו שלר"ע האוכל תרומה משלם לפי דמים וא"כ אין דמים לחמץ, ולר' יוחנן בן נורי משלם לפי מידה, והחידוש בזה שלא נאמר שר' יוחנן בן נורי סובר שמשלם לפי דמים, אלא שהוא סובר כריה"ג שיש לחמץ בפסח היתר הנאה,

והראיה לכך היא שר' יוחנן בן נורי לא ענה לר"ע כמו שענה ר"א חסמא לר"א בן יעקב שיש בחמץ היתר הנאה.

שנו בברייתא שהאוכל כזית תרומה משלם קרן וחומש ולאבא שאול דוקא כשאכל שוה פרוטה, ת"ק דרש את הפסוק **ואיש כי יאכל קדש בשגגה** ואכילה היא בכזית, ואבא שאול דרש שכתוב בפסוק **ונתן** ונתניה זה בשוה פרוטה, ומה שכתוב **כי יאכל** בא למעט מזיק תרומה שפטור מחומש, ולת"ק הפסוק **ונתן** בא למעט שחל תרומה רק בדבר הראוי להיות קדש ולא בתרומה בפסח.

שנו בברייתא שהאוכל תרומה פחות מכזית משלם קרן ולא חומש ולכאורה אם אין בה שוה פרוטה פטור גם מקרן וכשיש שוה פרוטה ישלם גם חומש, אלא מדובר שיש בה שוה פרוטה אך אין בה כזית ומשלם רק קרן ולא חומש, ואמרו תלמידי רב פפא שזה לא כאבא שאול שלדעתו בשוה פרוטה יש חומש, ולכאורה גם כשאין בה כזית, ואמר רב פפא שאבא שאול סובר שצריך כזית וגם שוה פרוטה, אך קשה ששנינו שאבא שאול סובר שמה שיש בו שוה פרוטה חייב לשלם ואם אין שוה פרוטה פטור, ואמרו לו חכמים שרק במעילה נאמר דין שוה פרוטה ובתרומה עד שיהיה כזית והם לא אמרו לו **כיון** שיש בה כזית, וגם רב פפא עצמו חזר בו ששנינו לענין מעילה **וחטאה בשגגה** פרט למזיד, ולכאורה יש ק"ו שאם בשאר מצוות שיש כרת פטור במזיד א"כ במעילה שאין כרת ק"ו שפטור במזיד, ויש לפרוך שבשאר מצוות אין מיתה ובמעילה יש מיתה לכן הפסוק **בשגגה** ממעט מזיד, ור"נ בר יצחק אמר לרב חייא בר אבין שבתחילה התנא סבר שכרת חמור יותר ואח"כ הוא סבר שמיתה חמורה יותר, ואמר רב חייא שהפירכה היא שבשאר מצוות לא חייב מיתה פחות מכזית ובמעילה חייב מיתה גם פחות מכזית, אמר ר"נ תנוח דעתך שהנחת את דעתי, אמר רב חייא מה היה קשה לך אמר לו שרבה ורב יוסף שאלו על ברייתא זו

דף לג שרק רבי סובר שהזיד במעילה במיתה, ולדעת חכמים זה רק לאו ור' אבהו ביאר שרבי למד גזירה שוה **חטא חטא** מתרומה שהיא במיתה, וא"כ כמו שתרומה בכזית כך מעילה בכזית, והקשה רב פפא מנין שרבי סובר כרבנן ששיעור תרומה בכזית אולי הוא סובר כאבא שאול שחייב בתרומה כשיש בה שוה פרוטה גם בלי כזית, ומוכח שרב פפא חזר בו בדעת אבא שאול, מר בר רבנא מסביר בפירכא של הברייתא שאם אמרנו בשאר מצוות שלא החמירו באינו מתכוון שאם התכוון לחתוך תלוש ותלש מחובר פטור ובמעילה אם התכוון להתחמם בגיזי חולין ונמצא שהיה של עולה מעל, ור"נ בר יצחק מבאר שבשאר מצוות פטור מתעסק שאם התכוון להגביה תלוש ותלש מחובר פטור ואילו במעילה אם הושיט ידו ליטול מתוך כלי וסך ידו בשמן של קודש מעל.

שנינו בברייתא לעיל שהמפריש תרומה בחמץ בפסח אינה תרומה, ור"נ בר יצחק אומר שלומדים את זה מהפסוק **תתן לו** ולא לאורו, ורב הונא בר רב יהושע מקשה הרי אסור לתרום תרומה טמא על טהור ואם תרם חל התרומה ולא אומרים לו ולא לאורו, ויש לחלק ששם היה לו שעת הכושר שוא היה ראוי לתרומה קודם שנטמא אך בחמץ מדובר שלא היה לו שעת הכושר, ולפ"ז מדובר שהחמץ במחובר ואם החמץ בתלוש והיה לה שעת הכושר חלה התרומה כמו בטמא, וכן הוא בגזירת תלמידי חכמים ובמאמר הקדושים וכן מורים בבית המדרש, ורב הונא בר רב יהושע אומר **עמוד** ב שלומדים זאת מהפסוק **ראשית** שצריך שיהיה שייריה ניכרים להשתמש בהם משא"כ בתרומת חמץ אין שימוש בשיריה.

רב אחא בר אויא אמר בשם ר' יוחנן שענבים שנטמאו יכול לדרכם בכמות פחות מכביצה וינם כשר אפילו לנסכים, והוא סובר שהמשקים מופרדים בתוך הפרי והם נטמאים רק כשסוחט אותם, ואז אין בהם שיעור להיטמאות, אך לפי זה גם כביצה יהיה אפשר לסחוט שהרי מצטמצם השיעור בסחיטה, כמו שכתוב במשנה שטמא מת שסחט זיתים וענבים כביצה מכוונת טהור, ויש לומר ששם זה רק בדיעבד ור' יוחנן אמר שפחות מכביצה ניתן לסחוט לכתחילה ובכביצה אסור שמא יבוא לסחוט יותר מכביצה, ואמר לו רב חסדא מי שומע לך ולר' יוחנן רבך להיכן הלכה הטומאה, ורב חסדא סבר שהמשקים בלועים וכיון שנטמאו כשהיו אוכל הם טמאים אח"כ כשהם משקין, ואמר רב אחא שיש ראייה מהמשנה שטמא מת שסחט כביצה מכוונת טהור א"כ המשקים מופקדים ולכן טהור, אך אם הם בלועים מדוע טהורים המשקים, אמר רב חסדא שהמשנה דיברה בענבים שלא הוכשרו והם מוכשרים לקבל טומאה בסחיטה עצמה ואז הם כבר חסרו משיעור כביצה, ואם נאמר כך יהיה קשה מדוע כתוב בברייתא לעיל שזה דומה לתרומת תותים וענבים שנטמאה שאין לו התר אכילה והיתר הסקה הרי יש היתר אכילה ע"י סחיטה פחות משיעור, ורבא מתרץ שלא משאירים כי חוששים שיבא בהם לתקלה, ואביי מקשה הרי מדליקים בפת ושמן של תרומה שנטמאה, ואמר רבא שזורק את הפת בין הגחלים ואת השמן נותן בכלי מאוס ולא יבא לאכול ממנו.

אביי אמר בשם חזקיה ורבא אמר שאצל רב יצחק בר מרתא אמרו בשם רב הונא שדוקא פת תרומה טמאה מותר להסיק בה אך לא יסיק בחיטים טמאים שמא יבא בהם לתקלה, ור' יוחנן סובר שמותר אפילו חיטים ולא חוששים לתקלה, **דף לד** שמדובר כמו שביאר רב אשי כשהם מבושלים ומאוסים, ורב אשי אמר את זה על דברי רב אבין בר רב אחא בשם ר' יצחק, שאבא שאול היה גבל של בית רבי וחממו לו מים בחיטים של תרומה שנטמאה ללוש עיסה בטהרה והוא לא חשש לתקלה שמדובר שהחיטים היו מבושלים ומאוסים.

אביי בר אבין ורב חנניא בר אבין למדו תרומות אצל רבה ופגש בהם רבא בר מתנה ושאל אותם מה למדו, אמרו לו מה קשה לך אמר להם ששנינו ששתילי תרומות שנטמאו ושתלם טהורים מלטמא ואסורים מלאכול, ולכאורה אם הם טהורים מדוע אסור לאכול, אמרו לו שרבה הסביר שהם אסורים לזרים, אך קשה שמה שגידולי תרומה שנינו כבר קודם, ואין לומר שיש בזה חידוש גם בגידולי גידולים בדבר שאין זרעו כלה שגם זה שנינו קודם שגידולי טבל מותרים בדבר שזרעו כלה ובדבר שאין זרעו כלה אסור ושתקו, אמרו לו יש לך תשובה בענין, אמר להם שרב ששת אמר שאסורים לכהנים כי נפסלו בהיסח הדעת, וזה מובן לדעת ר"ל שהיסח הדעת הוא פסול הגוף, אך לדעת ר' יוחנן הוא פסול של ספק טומאה והרי אם יבא אליהו ויטהרנה טהורה, ור' יוחנן שאל את ר"ל שר' ישמעאל בן ר' יוחנן בן ברוקה אמר שהיה לול קטן בין כבש למזבח ששם זרקו פסולי חטאת העוף ואח"כ מעבירים צורתם בלינה ונשרפים, ואם הפסול הוא מספק מובן מדוע הם טעונים עיבור צורה, אך אם הוא פסול הגוף ישרפו גם ללא עיבור צורה **עמוד ב** ששנינו שדבר שהוא פסול הגוף נשרף מיד ואם הפסול הוא בדם או בבעלים ישרף רק אחר עיבור צורה, אמר ר"ל שהתנא הזה סובר שגם פיגול צריך עיבור צורה, אך יש להקשות ששנינו שלר"א אם נטמא הבשר או נפסל או שיצא חוץ לקלעים יזרוק את הדם, ולר' יהושע לא יזרוק, ומודה ר' יהושע שאם זרק הורצה, ולכאורה נפסל הכוונה בהיסח הדעת ואם זה פסול טומאה מובן

חִימוּצוֹ, וְרַב הוֹנָא הִקְשָׁה שְׁשֵׁנִינוּ בְּבְרִייתָא שְׁאֵם הַמַּחֲהָ אֶת הַחֲמֵץ וְגַמְעוּ חַיִּיב עֲלָיו, וְלִכְאוּרָה אֵינוּ יוֹצֵא בּוֹ לְמַצָּה וְאִ"כ לֹא יִהְיֶה חַיִּיב עֲלָיו, הַתְּעוּרָר רַב אַבִּין וְאִמְרַי דְּרַדְדִיקִים, טַעְמֹו שֶׁל ר' לִי שֶׁזֶּה מִי פִירוֹת **עֲמוּד ב** וְאֵינֶם מִחֲמִיצִים.

הַמְשָׁנָה אֹמֶרֶת שִׁיּוּצָא בְּדִמְאֵי, וְאִפֵּי שְׁאֵינוּ רְאוּי לּוֹ אֵךְ הוּא יִכּוֹל לְהַפְקִיר נִכְסֵיו וְלִהְיוֹת עֲנִי שְׁשֵׁנִינוּ שְׁמַאכִילִים לְעֵנִיִּים וְלֹאכְסֻנָּאִים דִּמְאֵי, וְרַב הוֹנָא אִמְרַי שְׁלִדְעַת ב"ש לֹא מַאכִילִים דִּמְאֵי אֶת הָעֵנִיִּים וְהַאכְסֻנָּאִים.

מַעְשֵׁר רֵאשׁוֹן שְׁנִטְלָה תְּרוּמָתוֹ הַחִידוּשׁ בְּזֶה הוּא שְׁגַם אִם הִקְדִּים הַלּוּי וְקִיבַל מַעְשֵׁר רֵאשׁוֹן בְּשִׁבְלִים, וּמִסְפִּיק לוֹ לְהַפְרִישׁ תְּרוּמַת מַעְשֵׁר וְאֵינוּ צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה, שְׁכָתוּב **מַעְשֵׁר מִן הַמַּעְשֵׁר** וְלֹא מַעְשֵׁר וְתְרוּמָה מִן הַמַּעְשֵׁר, וְהִקְשָׁה רַב פַּפָּא א"כ גַּם כְּשֶׁהִקְדִּימוּ בְּכָרִי אַחֵר שֶׁנִּדְגַן יִפְטַר מִתְּרוּמָה גְדוּלָה, וְאִמְרַי אַבְיִי שְׁכָתוּב **מִכָּל מִתְּנֻתֵיכֶם תְּרִימוֹ** וְהַחִילוּק הוּא שְׁאֵחֵר שֶׁנִּדְגַן לֹא נִפְטַר מִתְּרוּמָה גְדוּלָה וְקוֹדֵם שֶׁנִּדְגַן פְּטוּר מִתְּרוּמָה גְדוּלָה.

מַעְשֵׁר שְׁנִי וְהַקְדָּשׁ שֶׁנִּפְדוּ יוֹצֵא בְּהֵם אִפֵּי שְׁפָדָה רַק בְּקָרְן לְלֹא חוֹמֶשׁ, שְׁאֵינוּ מַעֲכָב.

כַּהֲנִים יוֹצֵאִים בַּחֲלָה וְתְרוּמָה הַחִידוּשׁ הוּא שְׁלֹא אֹמְרִים שְׁצָרִיךְ מִצָּה שׁוּוֹה לְכָל אָדָם שְׁכָתוּב **מִצּוֹת מִצּוֹת** וְרִיבָה הַכֹּל,

וּבִטְבַּל הַחִידוּשׁ הוּא שְׁלֹא יוֹצֵא גַם בְּטָבַל דְּרַבְנָן שְׁזוֹרְעוּ בְּעֵצִיץ שְׁאֵינוּ נִקְוֶב, וְלֹא יוֹצֵא בְּמַעְשֵׁר רֵאשׁוֹן שְׁלֹא נִיטַל תְּרוּמָתוֹ הַחִידוּשׁ הוּא שְׁלֹא יוֹצֵא גַם כְּשֶׁהִקְדִּים בְּכָרִי וְלֹא נִפְטַר מִתְּרוּמָה גְדוּלָה.

בְּמַעְשֵׁר שְׁנִי וְהַקְדָּשׁ שְׁלֹא נִפְדוּ הַחִידוּשׁ הוּא גַם כְּשֶׁנִּפְדוּ אֵךְ לֹא כִּהֲלַכְתֶּם, שְׁפָדָה מַעְשֵׁר שְׁנִי עַל אֲסִימוֹן שְׁאֵין בּוֹ צוּרָה, וְהַתּוֹרָה אִמְרָה **וְצִרַת הַכֶּסֶף** שְׁצָרִיךְ כֶּסֶף שִׁישׁ לוֹ צוּרָה וּבַהֲקָדָשׁ מְדוּבָר שְׁחִילְלוּ עַל קֶרֶקַע הַתּוֹרָה אִמְרָה **וְנָתַן הַכֶּסֶף** וְרַק אִזּוֹ קָם לוֹ.

שְׁנו בְּבְרִייתָא שְׁאֵדָם לֹא יוֹצֵא בְּטָבַל שְׁלֹא נִתְקַן כְּרְאוּי וְהֵינִי שְׁנִיטַל רַק תְּרוּמָה גְדוּלָה וְלֹא תְּרוּמַת מַעְשֵׁר אוֹ שְׁנִיטַל מִמֶּנּוּ מַעְשֵׁר רֵאשׁוֹן וְלֹא מַעְשֵׁר שְׁנִי וְאִפִּילוֹ שְׁחָסַר רַק מַעְשֵׁר עֲנִי שְׁכָתוּב **לֹא תֹאכַל עֲלָיו חֲמֵץ** דּוּקָא מִי שְׁאִיסוּרוֹ מִצַּד חֲמֵץ וְלֹא מִה שְׁאִיסוּר מִצַּד טָבַל וְאֵין בּוֹ אִיסוּר חֲמֵץ וְאִמְרַי רַב שֶׁשֶׁת שֶׁזֶּה כְּר"ש שְׁאֵין אִיסוּר חַל עַל אִיסוּר.

מְדוּעַ הִצִּיץ מְרֻצָּה אֵךְ עַל פְּסוּל הַגּוֹף אֵין הִצִּיץ מְרֻצָּה, וְיֵשׁ לוֹמַר שְׁהוּא נִפְסַל בְּטָבּוּל יוֹם וְזֶה צוּרָה נּוֹסֶפֶת שֶׁל טוֹמְאָה, וְכִשְׁרַבִּין אִמְרַי שְׁמוּעָה זֹו לְר' יִרְמְיָה אַחֵר שְׁעֵלָה לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל אִמְרַי ר' יִרְמְיָה שְׁהַבְּבָלִיִּים הִטְפְּשִׁים שִׁיּוֹשְׁבִים בְּאַרְץ חֲשׁוּכָה וְאֹמְרִים שְׁמוּעוֹת חֲשׁוּכוֹת, הִרִי רִישׁ לְקִישׁ אִמְרַי בְּשֵׁם ר' אוֹשְׁעִיא שְׁמִי נִיטוּךְ הַמַּיִם שֶׁנִּטְמְאוּ וְהִשִּׁיקֶם וְאִח"כ הִקְדִּישׁם טְהוּרִים, וְאִם הִקְדִּישׁם וְאִח"כ הִשִּׁיקֶם טְמֵאִים, וְלִכְאוּרָה אִם הִשְׁקָה זֶה כְּזִרְעָה יוֹעִיל לְטָהָר גַּם כְּשֶׁקְדָּשׁ קוֹדֵם הִשְׁקָה אֲלֵא שְׁאֵין זִרְעָה לְהַקְדֵּשׁ וְאוֹתוֹ דְּבַר אֵין זִרְעָה מִבְּטַלְתַּת תְּרוּמָה, וְכִשְׁרַב דִּימִי אִמְרַי שְׁמוּעָה זֹו אִמְרַי לּוֹ אַבְיִי הָאֵם זֶה רַק כְּשֶׁקְדָּשׁוֹ בְּכָלִי אֵךְ אִם קְדָּשׁוֹ רַק בְּפָה רַבְנָן לֹא יַעֲשׂוּ מַעֲלָה, אוֹ שְׁגַם בְּפָה עֲשׂוּ לְזֶה תְּקֵנָה, אִמְרַי ר' דִּימִי לֹא שְׁמַעְתִּי עַל כֵּךְ אֵךְ שְׁמַעְתִּי מִשְׁהוּ דוּמָה, שְׁר' יוֹחֲנָן אִמְרַי שְׁעֵנְבִים שֶׁנִּטְמְאוּ וְדִרְכֶם וְאִח"כ הִקְדִּישׁם הֵם טְהוּרִים וְאִם הִקְדִּישׁם וְאִח"כ דִּרְכֶם הֵם טְמֵאִים וְהִרִי זֶה קְדוּשַׁת פֶּה וּבְכ"ז עֲשׂוּ בְּזֶה מַעֲלָה וְאִמְרַי לּוֹ אַבְיִי שְׁעֵנְבִים שֶׁל תְּרוּמָה זֶה כְּהַקְדִּישׁ בְּכָלִי, אֵךְ בְּנִסְכִּים שְׁצָרִיכִים כְּלִי עֲדִיין יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק, וְלִכְאוּרָה מִה שְׁכָתוּב דִּרְכֵן טְהוּרִים מִשְׁמַע אִפִּילוֹ יוֹתֵר מִשִּׁיעוֹר כְּבִיצָה, וְהִרִי ר' יוֹחֲנָן אִמְרַי שְׁעֵנְבִים שֶׁנִּטְמְאוּ דוּרְכֶם פְּחוֹת מְכַבִּיצָה, וְיֵשׁ לוֹמַר שְׁגַם כֹּאֵן ר' יוֹחֲנָן דִּיבַר שְׁדוּרְכֶם פְּחוֹת מְכַבִּיצָה, אוֹ שִׁישׁ לְחַלֵּק שְׁשֵׁם מְדוּבָר שְׁהִיוּ שְׁנֵי לְטוֹמְאָה שֶׁנִּגְעוּ בְּרֵאשׁוֹן, אֵךְ בְּמָה שֶׁנִּגְעַת בְּשְׁנֵי שְׁהֵם שְׁלִישִׁי יִכּוֹל לְדַרוּךְ גַּם יוֹתֵר מְכַבִּיצָה, וְרַבָּא מוֹכִיחַ שְׁעֲשׂוּ מַעֲלָה גַּם בְּפָה שְׁשֵׁנִינוּ עַל הַפְּסוּק **וְנָתַן עֲלָיו מַיִם חַיִּים אֵל כְּלִי** שִׁיּהָא חִיּוֹתֶם בְּכָלִי וְכָתוּב **וְנָתַן** וּמִשְׁמַע שְׁהֵם תְּלוּשִׁים וְהִרִי הֵם מִחֻבְרִים בְּמַעֵין,

דָּף לָה אֲלֵא שֶׁזֶה מַעֲלָה מְדַרְבְּנָן, וְרַב שִׁימִי בַר אֲשִׁי מוֹכִיחַ מִמָּה שְׁשֵׁנִינוּ שְׁאֵם טָבַל וְעֵלָה יִכּוֹל לְאָכּוֹל בְּמַעְשֵׁר וְאִם הִיָּה הָעֵרֶב שְׁמַשׁ אוֹכַל בְּתְרוּמָה וּמִשְׁמַע שְׁבִקְדָּשִׁים לֹא, וְלִכְאוּרָה הוּא טְהוּר אֲלֵא שֶׁזֶה מַעֲלָה בְּקְדָּשִׁים, וְרַב אֲשִׁי מוֹכִיחַ מִמָּה שֶׁלְּמַדּוּ מִהַפְּסוּק **וְהַבֶּשֶׂר** לְרַבּוֹת עֲצִים וְלִבּוֹנָה אִפֵּי שְׁאֵינֶם בְּנֵי טוֹמְאָה אֲלֵא זֶה מַעֲלָה בְּקְדָּשִׁים.

מְשָׁנָה אָדָם יוֹצֵא יָדֵי חוֹבְתוֹ בְּמִצָּה הַעֲשׂוּיָה מִחִטִּים שְׁעוּרִים כּוֹסְמִין וְשִׁיפּוֹן וְשְׁבוּלַת שׁוּעַל, וְכֵן בְּדִמְאֵי וּמַעְשֵׁר רֵאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְּרוּמָתוֹ, וּמַעְשֵׁר שְׁנִי וְהַקְדָּשׁ שֶׁנִּפְדוּ וְכַהֲנִים יוֹצֵאִים בַּחֲלָה וְתְרוּמָה, וְלֹא יוֹצֵאִים בְּטָבַל וּמַעְשֵׁר רֵאשׁוֹן שְׁלֹא נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ וְלֹא בְּמַעְשֵׁר שְׁנִי וְהַקְדָּשׁ שְׁלֹא נִפְדוּ, חֲלוֹת תּוֹדָה וְרִקִּיקֵי נִזִּיר אִם עֲשֵׂאֵם לְקָרְבָנוֹ אֵינוּ יוֹצֵא יָדֵי חוֹבְתוֹ בְּהֵם, וְאִם עֲשֵׂאֵם לְמַכּוֹר בְּשׁוּק, יוֹצֵא יָדֵי חוֹבְתוֹ בְּהֵם. **גַּמְרָא** כּוֹסְמִין הֵם מִין חִטִּים, שְׁבוּלַת שׁוּעַל וְשִׁיפּוֹן הֵם מִין שְׁעוּרִים, כּוֹסְמִין הֵם גּוֹלְבָא, שִׁיפּוֹן זֶה דִּישְׂרָא, שְׁבוּלַת שׁוּעַל זֶה שְׁבוּלֵי תַעֲלָא בְּאַרְמִית, וּמִשְׁמַע שְׁרַק בָּאֵלוֹ יוֹצֵאִים וְלֹא בְּאוּרוֹ וְדוּחֲן, וְר' לִי אִמְרַי וְכֵן שְׁנו אֲצֵל ר' יִשְׁמַעֲאֵל שְׁלוּמְדִים זֹאת מִהַפְּסוּק **לֹא תֹאכַל עֲלָיו חֲמֵץ שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל עֲלָיו מִצּוֹת** מִה שְׁמִבִּיא לְחִימוּץ יוֹצֵא בּוֹ לְמַצָּה וְמָה שְׁאֵינוּ מִבִּיא לְחִימוּץ וְזֶה רַק סִירְחוֹן אֵינוּ יוֹצֵא בּוֹ לְמַצָּה, וְזֶה לֹא כְּר' יוֹחֲנָן בֶּן נוּרִי שְׁאוּסַר לְבִשֵׁל אוּרוֹ בְּפִסְחָה שְׁהוּא קְרוּב לְהַחְמִיץ, וְהַסְתַּפְקוּ אִם הוּא רַק קְרוּב לְהַחְמִיץ אוֹ שְׁהוּא מִחְמִיץ מִמֶּשׁ וְיֵשׁ לְהוֹכִיחַ שְׁשֵׁנִינוּ שְׁר' יוֹחֲנָן בֶּן נוּרִי אִמְרַי בְּפִירוּשׁ שְׁאוּרוֹ הוּא מִין דְּגָן וְחַיִּיבִים עַל חִימוּצוֹ כֶּרֶת וְיוֹצֵאִים בּוֹ יָדֵי חוֹבָה לְמַצָּה, עוֹד הוּא אִמְרַי שְׁקֶרְמִית חַיִּיבַת בַּחֲלָה, וְקֶרְמִית הִיא קֶצֶחַ שְׁגַדֵּל בֵּין הַכְּלָנִיּוֹת.

רִישׁ לְקִישׁ אִמְרַי שְׁעִיסָה שְׁנִילוּשָׁה בֵּינָן שְׁמֵן וְדִבְשׁ לֹא חַיִּיבִים כֶּרֶת עַל חִימוּצָה, יֵשׁוּבוּ רַב פַּפָּא וְרַב הוֹנָא בַר רַב יְהוֹשֻׁעַ לְפָנָי רַב אִידֵי בַר אַבִּין וְהוּא נִמְנֵם, אִמְרַי רַב הוֹנָא לְרַב פַּפָּא ר' לִי אִמְרַי שְׁאֵין חִימוּץ בְּעִיסָה שְׁנִילוּשָׁה בֵּינָן שְׁמֵן וְדִבְשׁ וְאִמְרַי רַב פַּפָּא שְׁשֵׁנִינוּ שְׁרַק דְּבָרִים שִׁיּוֹצֵאִים בְּהֵם לְמַצָּה חַיִּיבִים עַל הַחֲמֵץ וּבְזֶה שְׁאֵין יוֹצֵאִים בּוֹ בְּמִצָּה כִּי זֶה מִצָּה עֲשִׂירָה לֹא חַיִּיבִים עַל